

КОНСУЛЬТАЦІЯ ДЛЯ БАТЬКІВ
на тему:
«НЕТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З
ДІТЬМИ
ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ»

Затримку психічного розвитку зумовлюють різні запальні захворювання центральної нервової системи впродовж перших років життя, а також травми головного мозку. Ознаки затримки психофізичного розвитку, пов'язані з ушкодженням мозку, у багатьох дітей виявляються уже в ранньому дитинстві: запізнілим початком ходіння, незграбністю в рухах, затримкою у розвитку мовлення, зниженою пізнавальною активністю. Залежно від того, які функціональні системи мозку зазнали ушкодження, можна спостерігати окремі особливо виражені порушення пізнавальної діяльності. У деяких дітей найбільш вираженими є недоліки розвитку мовлення, читання, в інших - лічби, просторової орієнтації, довільної регуляції поведінки. Крім розглянутих біологічних факторів, затримку психічного розвитку можуть зумовити ще й так звані соціальні або біологічні чинники. Сама назва говорить про те, що тут негативний вплив на розвиток дитини справляють умови соціального оточення (умови проживання, організації розвитку, вигодовування (харчування), спілкування тощо); розкриваючи біологічні чинники, ми вже частково торкнулися і соціальних.

Нагромадження величезного досвіду дитиною протягом перших шести-семи років життя можливе тільки завдяки постійному експериментуванню, практичній діяльності та її осмисленню. У такий спосіб досвід систематизується і узагальнюється, насамперед, у процесі оволодіння мовленням. Свідченням цього є здатність дитини користуватися простими узагальненнями, такими як «одяг», «взуття», «тварини», «рослини», «овочі», «фрукти», «посуд» і т. ін. Завдяки усім цим знанням, умінням, а також достатньому рівню сформованості пізнавальних процесів, що сприяє оперуванню дитиною своїми знаннями, вона стає інтелектуально готовою до шкільного навчання.

Для затримки психічного розвитку характерні порушення (до того ж нерівномірні), які виявляються у зниженні психічної витривалості, працездатності і пізнавальної активності, в емоційно-вольових розладах, нестійкості уваги та у недоліках пам'яті, сенсомоторної координації, в той час як здатність мислити (інтегративна функція мозку) достатньо збережена. Зрозуміло, що порушення усіх таких функцій створює негативні передумови для розвитку мислення, проте своєчасне корекційне втручання дає відчутні позитивні наслідки; пізнавальна діяльність дитини вирівнюється і наближається до норми.

Причини:

Це порушення розвитку дітей буває різним залежно від чинників, що його зумовлюють:

Трапляється генетично зумовлене уповільнене дозрівання різних систем організму, у т. ч. й нервової системи. Такі діти, не виявляючи хворобливих ознак, і фізично, і психічно відстають від вікової норми, що виявляються під час обстеження їх на шкільну зрілість. Особливо відстає емоційно-вольова сфера: дитина може виявляти досить знань і кмітливості в грі, але дуже важко сприймає суто навчальні завдання, погано засвоює правила поведінки, обов'язки школяра. Адаптація до школи у таких дітей досить складна. Їм краще починати шкільне навчання пізніше, і при цьому вони потребують індивідуального підходу з боку сім'ї і педагога.

Набагато частіше сьогодні трапляється затримка психічного розвитку дітей, яка зумовлена різними тілесними захворюваннями, особливо такими, що починаються в ранньому віці, і, набуваючи хронічності, надовго позбавляють дитину життєрадісності й активності.

Звернемо увагу на те, що центральна нервова система в таких випадках безпосередньо не уражається хворобою, але терпить від загального виснаження дитячого організму. Хвороба знижує психічний тонус дитини, а тому складаються несприятливі умови і для розвитку її психічних функцій. Зрозуміло, що найпершою умовою подолання такої форми затримки психічного розвитку у дитини є лікування її хвороб. Проте цього буває замало, і потрібна ще й систематична педагогічна робота (але без перевантажень), щоб заповнити прогалини загального психічного розвитку.

Затримка психічного розвитку, якого б походження вона не була, великою мірою піддається корекції: чим молодша дитина, тим більших успіхів можна досягти.

Тим часом батьки часто припускаються помилки, не приділяючи уваги розвитку дитини в дошкільному віці, сподіваючись, що вона «переросте» свої недоліки. Справді, до поведінки, знань та пізнавальних можливостей дітей у цьому віці ставляться значно менші вимоги, ніж у шкільному. Крім того, у батьків здебільшого немає можливостей для порівняння розвитку своєї дитини з розвитком інших дітей. Усе це й призводить до втрати дорогоцінного часу.

Важливо звернути увагу на те, як дитина спілкується з дорослим: чи вміє вона слухати і виконувати його завдання, чи може зосередитися на якомусь спільному з дорослим занятті, грі, чи може в разі труднощів скористатися допомогою і далі успішніше продовжувати заняття. Якщо дитина відвідує дошкільний навчальний заклад, потрібно з'ясувати з вихователем, чи засвоює вона програмовий матеріал, які вона має труднощі порівняно з іншими дітьми, чи вміє вона гратися з товаришами, викопувати доручення.

Тож дбаючи про розвиток дитини, з нею потрібно багато спілкуватися. Звичайно активні, здорові діти самі виступають ініціаторами спілкування, звертаючись до дорослих з нескінченною низкою запитань.

Відставання дитини у розвитку пов'язане з меншою її активністю: вона сама менше звертає уваги на розмаїття навколишнього світу і, відповідно, у неї менше виникає запитань, а ті, що виникають, переважно, поверхові. Недостатню активність такої дитини повинен компенсувати дорослий власною ініціативою у спілкуванні і приверненні дитячої уваги до багатьох речей, які вона сама могла б і не помітити.

Протягом дошкільного періоду діти здобувають великий досвід чуттєвого пізнання навколишньої дійсності. Насамперед, вони засвоюють сенсорні еталони: кольори спектра та їх відтінки, основні геометричні форми, відносність розмірів. Вміння порівнювати предмети за цими ознаками є дуже великим досягненням у розвитку дитини.

Поступове формування фонематичного слуху і здатності здійснювати звуковий аналіз слова створює передумови для розвитку навичок письма та читання, орієнтування в мовній дійсності.

Не менш важливим є формування елементарних математичних уявлень. У дошкільному віці діти здобувають чимало знань: про різні явища природи і пори року, рослинний і тваринний світ, працю людей, про родину і родинні взаємини різних поколінь і багато іншого.

Дуже важливим показником розвитку дитини є її емоційний досвід, здобутий у процесі спілкування з дорослими, рідними й сторонніми, а також однолітками.

Нині багато уваги приділяється важливій проблемі інтеграції дітей з особливими потребами у суспільстві. Здебільшого йдеться про розумово відсталих дітей. Однак практично не вирішується питання виховання та навчання дітей з затримкою психічного розвитку.

Актуальність проблеми пов'язана, насамперед, з поширенням цієї патології розвитку. Як свідчить досвід, саме рання діагностика та адекватна медико-психолого-педагогічна корекція дають змогу дітям з ЗПР навчатися у школах.

Тривалий час в Україні діагноз ЗПР не встановлювали, обмежуючись іншим – «олігофренія», що призводило до вилучення цієї категорії дітей із педагогічного процесу. Але варто зауважити, що ЗПР – відхилення, яке має оптимістичний прогноз при лікуванні та застосуванні цілеспрямованої корекції.

Варто відзначити, що існує проблема психолого-педагогічного вивчення таких дітей, корекційної роботи з ними, недостатньої кількості літератури з даної теми, труднощів в діагностиці й диференціації від інших порушень психіки і мови.

Успіх корекційної роботи з дітьми із ЗПР залежить:

- від раннього встановлення правильного діагнозу;
- від своєчасності початку роботи;
- від здійсненні всіх етапів корекційної роботи;

- від інтелекту дитини;
- від сумлінного ставлення батьків та їх активної участі в корекційній роботі;
- від тісного взаємозв'язку з лікарями.

Особливий вплив на мовленнєву та психічну функції вносить наявність органічної неврологічної симптоматики, тому найбільш сприятливим є такий підхід до дитини, коли увага концентрується не тільки на ізольованих симптомах, а й на порушеннях цілої складної системи всього організму. Порушення нервово-психологічної функцій вимагають більш активного клініко-психолого-педагогічного впливу. І тому робота логопеда не обмежується тільки активізацією мовленнєвого процесу, а має широкий діапазон корекції особистості дитини в цілому.

Виявлено, що у дошкільників із ЗПР краще сформована рухова сфера ніж пізнавальна. Ці дані свідчать про непідготовленість дітей із ЗПР до школи, Отже, важливого значення набуває своєчасне попередження, відновлення та корекція зазначених порушень за рахунок спеціальної корекційно-реабілітаційної роботи.

Теоретичне дослідження сучасного стану проблеми реабілітації дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку підтвердило значний інтерес дослідників і фахівців-практиків до пошуку шляхів покращення їх стану здоров'я, рівня психофізичного розвитку з використанням різних засобів фізичного виховання та фізичної реабілітації на підставі врахування їх специфічних особливостей і можливостей.

Визначено, що базовими, безумовно, є традиційні педагогічні методи, але з обов'язковим використанням нетрадиційних, які допомагають глибшій корекції, особливо зачіпаючи стани, супутні мовленнєвій патології. Важливим є гармонізаційні методики корекційної роботи з дітьми з вадами психофізичного розвитку, що мають проблеми з мовленням, для фахівців освітньої установи, зокрема, для логопедів. Тому здійснюючи корекційну роботу з дітьми із ЗПР бажано залучати нетрадиційні методи навчання.

Звукотерапія

Сприйняття різних звуків, ритмів, мелодій чинить сприятливий психологічний і фізіологічний вплив на дитячий організм.

Перевагами звукотерапії є:

1. Абсолютна нешкідливість;
2. Легкість і простота застосування;
3. Можливість контролю;
4. Зменшення необхідності застосування інших лікувальних методик, більш навантажувальних, які віднімають багато часу.

Звукотерапія протипоказана:

- * Дітям із схильністю до судом.
- * Хворим отитом.
- * Дітям, у яких різко наростає внутрішньочерепний тиск.

Ароматерапія

Діти - чутливі і вразливі натури, що сприймають дію ароматерапії без всякого упередження, тому їхня реакція на ефірні масла завжди позитивна. Застосування засобів ароматерапії в дитячій кімнаті дозволяє підтримувати гарний настрій у дітей, а також допомагає вилікувати простудні захворювання, порушення сну, поведінки, гіперактивність.

Ізотерапія

Це лікування за допомогою залучення дитини до мистецтв.

- Підвищує пізнавальну активність дітей, сприяє сенсорному та руховому розвитку, концентрує увагу.
- Дозволяє здійснювати більш ефективний вплив на формування емоційної сфери, спонукає до подальшого розвитку компенсаторних властивостей збережених функціональних систем.

Педагогічна корекція за допомогою у дітей із ЗПР має свої особливості і визначає доцільність врахування загальних та індивідуальних напрямів і умов роботи, а саме: віку дитини, ступеня зрілості всіх функціональних систем, індивідуальних властивостей її особистості.

Пісочна терапія

- Метатакої терапії - не змінювати та переробляти дитину, не вчити його якимось спеціальним поведінковим навичкам, а дати йому можливість бути самим собою.
- Основними інструментами даного методу є пісок і мініатюрні фігурки, для створення пісочної картини. Кожна фігурка з'являється в пісковій композиції не випадково, вона виражає найбільш актуальні для дитини почуття і думки.

Основна ідея пісочної терапії формулюється так: гра з піском надає дитині можливість позбутися від психологічних травм за допомогою перенесення зовні, на площину пісочниці, фантазій і формування відчуття зв'язку і контролю над своїми внутрішніми спонуканнями.

Казкотерапія

1. Терапевтична казка відрізняється від звичайної тим, що вона складена спеціально з урахуванням особливостей конкретної дитини. Її персонажі переживають ті ж емоції, борються з тими ж страхами, комплексами, що й малюк.

2. Дитина порівнює себе з персонажем, аналізує його поведінку (таким чином вдаючись до самоаналізу) і на його прикладі вчиться долати труднощі різного характеру у реальному житті.

3. Казка розвиває уяву дитини, розширює її світогляд.

4. Слухаючи і аналізуючи казки в дитинстві, людина поповнює у підсвідомості банк життєвих ситуацій, що за необхідності може бути активізований.

5. Терапевтична казка створює особливий зв'язок між дитиною і дорослим, що ґрунтується на довірі та впевненості.

6. У процесі казкотерапії негативні персонажі, що є втіленням дитячих страхів та комплексів перетворюються на позитивні.

Саме тому казкотерапія є одним із найефективніших психологічних методів роботи з дітьми.

Релаксація

- Поєднання різних стимулів (музики, кольору, запахів, тактильних відчуттів) впливає на психічний і емоційний стан дитини, має заспокійливу, розслаблюючу, тонізуючу та стимулюючу дію. Тому РК не тільки сприяє досягненню релаксації, але і дозволяє активізувати різні функції центральної нервової системи.
- РК дозволяє навчати дітей розрізненню кольорів, відтінків, музичних нот, тактильних відчуттів.
- Використання технологій релакс-кімнати є ефективним способом немедикаментозної релаксації і відновлення працездатності, ослаблених функцій організму, прискорює процес реабілітації дітей із ЗПР.

Різновиди терапії сприяють корекції мислення, зорової, слухової пам'яті та сприймання, розвитку дрібної та загальної моторики, фізіологічного та мовного дихання, удосконалення поведінки, дають позитивний ефект у корекції як первинних так і вторинних порушень, дозволяють успішно проводити навчання і випускати дітей до перших класів загальноосвітніх шкіл, де вони показують високий рівень знань, умінь та навичок.

Рекомендації батькам, які мають дітей з затримкою психічного розвитку (ЗПР)

Розвивайте вміння спілкування з дітьми:

- Будуйте взаємини з дитиною за допомогою розуміння, довіри і тепла
- Контролюйте поведінку дитини, не нав'язуючи жорстких правил
- Уникайте надмірної м'якості та завищених вимог до дитини
- Не вказуйте категорично, уникайте слів «ні» і «не можна»
- Повторюйте своє прохання одними і тими ж словами багато разів
- Для підкріплення усних інструкцій використовуйте зорову стимуляцію чи методи заохочення
- Запам'ятайте: балакучість, рухливість і недисциплінованість дитини не є навмисними
- Завжди слухайте те, що хоче сказати дитина

Зміна психологічного мікроклімату в родині:

- Встановіть точний розпорядок дня для дитини (та всіх членів сім'ї)
- Уникайте впливів відволікаючих чинників під час того коли дитина виконує завдання
- Зменшуйте по можливості, час проведення у великій компанії людей
- Перевтома знижує самоконтроль і підвищує гіперактивність.

Спеціальна поведінкова програма:

- Не застосовуйте фізичне покарання! Якщо є необхідність удатися до покарання, то доцільно використовувати сидіння в певному місці після скоєння вчинку
- Більше хваліть дитину, вони чутливі до негативних стимулів, діти із ЗПР не сприймають доган і покарань, проте чутливі до заохочень
- Давайте завдання, які не потрібно відкладати на інший час
- Допомогайте дитині розпочати виконання завдання, так як це найважчий етап.

На нашу думку, батьківська любов і професіоналізм фахівців допоможуть дитині впоратися з будь-якими труднощами.

Література:

1. Актуальные проблемы нейропсихологии детского возраста. / Под ред. Л.С. Цветковой. - Москва-Воронеж, 2001.
2. Подъячева И.П. Коррекционно-развивающее обучение детей старшего дошкольного возраста с ЗПР. - М., 2001.
3. Слепович Е.С. Игровая деятельность детей с задержкой психического развития.- М.: Педагогика, 1990.
4. Слепович Е.С., Харин С.С. Становление сюжетно-ролевой игры как совместной деятельности у дошкольников с задержкой психического развития // Дефектология. - 1988. - № 6.
5. Ульяновская У.В. К проблеме ранней компенсации ЗПР // Дефектология. - 1980. - № 1.

КОНСУЛЬТАЦІЯ ДЛЯ БАТЬКІВ

на тему:

"РОЛЬ БАТЬКІВ У РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ".

Для нормального розвитку дитини з перших місяців найважливішим є спілкування, у процесі якого малюк може опанувати людське мовлення, що відіграє головну роль як в діяльності дитини, так і в пізнанні навколишнього світу. Розвиток мовлення у процесі онтогенезу відбувається паралельно з фізичним і розумовим розвитком.

Усі психічні процеси у дитини - сприйняття, пам'ять, увага, мислення, цілеспрямована поведінка – постають за безпосередньої участі мовлення. Одне з важливих завдань спільних зусиль батьків та вихователів – рання та повноцінна допомога дітям з особливими потребами в набутті навичок усного та писемного мовлення, інтеграції їх у процес навчання, підвищення рівня незалежності в масовій школі та соціальному житті.

Усіх батьків рано чи пізно починає турбувати питання правильного мовлення дитини. Вони мріють щоб малюк був здоровим, розумним і ставши дорослим досяг життєвих і професійних успіхів, прагнуть, аби він зростав вільним у спілкуванні та впевненим у власних можливостях. І чи не найсуттєвішою умовою для цього є оволодіння правильним мовленням. Лише тоді, коли дитина постійно чути чітке, виразне мовлення, вона навчиться правильно розмовляти, краще розуміти мовлення оточуючих, легко передаватиме власні думки й бажання. У сім'ї дорослі розуміють дошкільника з півслова. І якщо навіть він має мовленнєві недоліки, ніякого дискомфорту у спілкуванні не відчуває. Проте для сторонніх часто виявляються незрозумілими спотворені, неправильно вимовлені дитиною слова. Таке мовлення ускладнює спілкування з ровесниками. Якщо ви помітили, що однолітки сміються над мовленням вашого малюка, спробуйте об'єктивно оцінити ситуацію. Не забувайте, що дитина може поступово усамітнитися, що дедалі більше затримуватиме мовленнєвий розвиток і негативно впливатиме на її характер. Вона може стати дратівливою, замкнутою, плаксивою.

Тому надзвичайно важливо своєчасно допомогти дитині у виправленні мовленнєвої вади. В процесі виховання дітей, які мають мовні порушення, батькам необхідно постійно обдумувати свою поведінку і свої позиції. Взаєморозуміння, взаємоповага батьків і членів родини грають важливу роль в профілактиці психогенних проявів у дітей, які мають патології мовлення.

Батькам необхідно знати конкретно прояви дефектів мови, та умови їх повної компенсації.

Мова дорослих, як зразок для наслідування так і джерело позитивних емоційних переживань зберігає значення на протязі всього дитинства. Але її не слід зрівнювати з дитячою вимовою. «Сюсюкання» може лише затримати дитину на етапі інфантильної вимови. Велику допомогу в стимуляції розвитку мови допомагають вправи на розвиток дрібної моторики рук. При низькій мовленнєвій активності треба всіляко заохочувати дитину. Батьки, які страждають неправильною мовою, повинні консультиватися у логопеда про правила їх мовного спілкування з дитиною. Саме мова батьків є зразком для мовного розвитку дитини. Висновок напрашується сам собою. Починати розмовляти з дитиною треба якомога раніше, постійно і багато. І чим раніше буде виявлена патологія мовлення, тим раніше, якісно та правильно буде надана логопедична допомога. Чим раніше буде розпочата домовленнєва корекційна робота, тим з меншими відхиленнями буде йти руховий, мовний та інтелектуальний розвиток вашої дитини.

Шановні батьки! Ви повинні орієнтуватися у вікових нормах розвитку всіх компонентів мовлення (звуковимови, лексики, граматики, фонематичних процесів), щоб вчасно допомогти своїй дитині і у разі потреби звернутися до логопеда ще до навчання дитини у школі. Головне, на що треба звернути увагу – це пізня поява мовлення. Перші слова можуть з'явитися тільки в півтора року, а інколи і в два роки (замість 12 – 13 місяців), а перші фрази – в 3 – 5 років. Подібна затримка в розвитку мови може бути викликана уповільненням темпів дозрівання мовленнєвих центрів мозку або патологічним формуванням мовлення. В першому випадку, дитина рано чи пізно наздожене однолітків, а в іншому - без спеціальної допомоги, мова може залишитися порушеною на протязі всього дитинства. Друга група порушень, яка повинна насторожити батьків - це використання дитиною неправильно складених зворотів мови або слів з неправильною звуковимовою. До 5 років, ще не всі звуки рідної мови діти можуть вимовляти правильно. До 3 років важко вимовляють такі звуки як «Ч», «Щ», «Ж», «Ш», і тільки після 4 років діти володіють звуком «Р». Подібні дефекти мови пов'язані з незрілістю артикуляційного апарату. При порушеннях мови дефекти вимови зберігаються і після 5 років, а інколи і в шкільні роки. Дитина заміняє важкі для нього звуки на більш легкі за вимовою, але схожі за звучанням. В найбільш тяжких випадках порушена не тільки звуковимова, а й тембр та виразність мови. Найбільш ефективні міри профілактики порушень мови - це усунення причин, які їх викликають.

Дуже важливо проводити заходи по оздоровленню матері до і в період вагітності, контролювати період вагітності і попередити її ускладнення. Малюків потрібно вчити правильно вимовляти звуки в словах, ставити наголос, користуватися відповідною інтонацією, правильно дихати під час мовлення, вчити дитину узгоджувати слова в реченнях в роді, числі й відмінках, правильно будувати речення. При цьому слова треба вимовляти правильно і зрозуміло, вимовляючи їх до кінця так, щоб дитина бачила вашу артикуляцію. Речення повинні бути прості, але повні. В перші місяці життя потрібно приділяти увагу емоційності, а пізніше (5-6 місяців) на простоту мови. Старайтесь переставляти слова місцями й вимовляти підряд різні форми, говорити з невеличкими паузами – так дитині легше виділити слово в мовному потоці і розібратися в будові язика. Обов'язково залишайте місце для відповіді дитини, навіть якщо дитина не готова вам відповісти. Називайте дитину і себе в третій особі. Не забувайте, що мова, звернена до дитини, повинна бути емоційною.

А ще, грайте з дитиною в мовні та пальчикові ігри, дрібна моторика рук і точна артикуляція звуків знаходяться в прямій залежності. Чим більша рухова активність, тим краще розвинута мова. Важливу роль у виправленні мовних недоліків займає гра. Адже гра – супутник дитинства, провідна діяльність, під час якої коригується та розвивається дитяче мовлення й особистість в цілому.

Яку гру вибрати, щоб вона була не лише цікавою, а й корисною для дитини? Як методично правильно організувати й провести її, дотримуючись певної системи? Під час проведення ігор різних типів із мовленнєвими завданнями вам допоможуть запропоновані правила, які були виведені, спираючись на методику О. Барташнікова: - пам'ятайте, що саме в дошкільний період мовлення дитини розвивається найінтенсивніше, а головне, воно гнучке для подолання мовленнєвих вад, тому чим раніше ви звернетесь за допомогою до спеціаліста, тим швидше дитина оволодіє правильним мовленням; - організуйте постійне, добре освітлене робоче місце, акуратно і зручно розмістіть ігровий матеріал, приберіть зі столу зайві речі, вимкніть радіоприймач і телевізор, подивіться на годинник, щоб зорієнтуватися, скільки часу триватиме заняття-гра; - не забувайте, що дитина тільки-но починає вчитися правильно розмовляти, і ваше завдання – допомогти їй у цьому; - під час виконання ігрових завдань у дитини, особливо на початкових етапах можуть виникати труднощі. Не акцентуйте увагу на цьому, не дорікайте, коли в неї щось не виходить, якщо чогось вона не вміє.

Не повторюйте за малюком неправильну вимову звуків, розмовляйте з ним тільки правильно та своєчасно виправляйте; - кожна дитина – індивідуальність, її розвиток відбувається за власними законами, тому не порівнюйте свого малюка з однолітками, які можливо, випереджають його у своєму розвитку; - ніколи не відмовляйте дитині в проханні погратися з нею. Спочатку самі ознайомтеся зі змістом гри, її правилами і тільки потім своїми словами поясніть дитині, як грати в цю гру. Якщо потрібно проведіть попередню бесіду. Так ви емоційно підготуєте малюка до гри. Запропонуйте йому віршик, загадку, лічилку, закличку. Хай малюк вивчить їх разом із вами. Заохочуйте словесну творчість дітей, спонукайте їх до складання закличок та лічилок, до ігор. Радійте кожному успіхові дитини разом із нею; - якомога більше розмовляйте з дитиною, спонукайте її до запитань. Пояснюючи говоріть чітко, виразно, спокійно. Переконайтесь, що малюк розуміє значення всіх слів. За потреби у присутності дитини зверніться до словника; - ігрові завдання не повинні бути занадто простими (малюкові нецікаво їх виконувати), чи складними (дитина відчуватиме невпевненість у своїх силах). Добирайте навантаження таким чином, щоб воно відповідало віковій, мовленнєвій і психофізичній можливостям дитини, було цікавим та доступним для сприймання.

Фантазуйте, придумуйте власні варіанти ігор, аналогічні тим, які викликають особливі труднощі у вашої дитини. Адже найкраще знаєте свого малюка саме - ви; - пам'ятайте, що у дошкільників із мовленнєвими порушеннями страждають всі психічні процеси. Тому під час мовленнєвих завдань дитині потрібно давати більше часу для роздумів. Не слід підганяти її з відповіддю, краще повторити завдання ще раз, і тільки після невдалих багаторазових спроб натякніть в якому напрямку слід шукати вирішення цього завдання. Виявляйте свою кмітливість; - може статися, що дитина не спроможна виконати завдання. Запропонуйте їй полегшений варіант. Якщо ж і він не вдається – відкладіть гру і поверніться до неї завтра. Коли і наступного разу дитина не зможе виконати завдання, незважаючи на ваші натяки й підказки, докладно поясніть спосіб вирішення, запропонуйте спочатку легший, а потім ускладнений варіант. Через деякий час варто повернутися до цієї гри, аби переконатися, що дитина справді добре засвоїла навчальний матеріал; - не примушуйте дитину продовжувати гру, якщо в неї щось не виходить або вона втомилася. Внаслідок примусу у малюка виникає страх перед можливим покаранням, і вся його енергія піде не на розумову роботу, а на подолання небажання продовжувати заняття. Це призводить до того, що дитина часто відволікається, робить багато помилок. Будьте терплячими, не виявляйте

негативних емоцій, адже це може призвести до ще більшого ускладнення мовленнєвого порушення – заїкання або неврологічних розладів.

Намагайтеся переключити увагу дошкільника на інший вид роботи; - якщо ж рівень розвитку дитини не зріс, ви припустилися помилки: підвищили вимоги, використовували занадто складні ігри, залучаючи дитину до ігрової діяльності, користувалися авторитарними методами, і це звичайно негативно позначилося на емоційному самопочутті малюка, на його бажанні спілкуватися з вами у процесі гри, на його ініціативності, проаналізуйте свою тактику і ліквідуйте перешкоди.

Запам'ятайте золоте правило організації і керівництва будь-якою діяльністю дитини, в тому числі й грою: дитині має бути цікаво і комфортно! Тільки за такої умови розвиток усіх сторін особистості малюка буде повноцінним; - відзначаєте всі досягнення дитини під час гри. Не будьте байдужими та пасивними. Намагайтесь об'єктивно оцінювати свою дитину, відзначаєте сильні та слабкі риси її характеру; - навчайте за допомогою активної дії і живого невимушеного спілкування. Саме так дитина навчиться правильно розмовляти, опанує рушійні фактори розвитку – три «само»: самоконтроль, самооцінка, способи самовдосконалення; - не соромтеся звертатися за допомогою логопеда.

Адже тільки завдяки співпраці логопеда й батьків, використанню цікавих і доступних видів роботи у дітей нормалізується процес оволодіння мовленням. Мовленнєва гра, за вмілого керівництва з боку дорослих, здатна творити чудеса.

Щоденно проводячи ігри зі своєю дитиною, ви переконаєтесь, що саме гра для неї - найефективніший засіб навчання та виховання, коригування й розвитку мовлення, особистості в цілому. Продовжуйте активно шукати відповіді на проблемні питання, спілкуватися з малюком українською мовою, розвивати пізнавальний інтерес, допитливість.

Пам'ятайте, що процес навчання мовлення дитини не може ґрунтуватися на простих однозначних і готових рецептах. Його кінцевий успіх багато в чому визначиться вашим творчим підходом до запропонованого матеріалу.

Шановні батьки, не сподівайтесь на швидкий ефект у навчанні, адже малюк тільки-но починає знайомитися з рідною мовою.

Отже, батьки, від вас залежить майбутнє ваших дітей. Ви маєте набратися терпіння, зацікавити дитину і, таким чином, включити її у цілеспрямовану роботу. Тільки у співпраці з дитиною ви зможете досягти бажаного.

Мова дорослих – приклад для дітей. Успіх мовленнєвого розвитку дитини насамперед залежить від мови дорослих, які оточують її з раннього дитинства. Малюк навчається говорити завдяки слуху і здібності до наслідування.

Відомо, що дитина дошкільного віку легко наслідує неправильну вимову дорослих, переймає місцеву говірку, діалектизми.

Причинами помилок в мові дорослих є вплив діалектного оточення і невміння відрізняти звукову норму. Яскрава виразна мова дорослих привертає увагу дітей, полегшує розуміння її і запам'ятовування. Суха, монотонна мова не повинна бути зразком для наслідування. Виразність забезпечується інтонацією, що надає мові мелодійності. Не можна кричати в розмові з дитиною. Голосна, криклива мова викликає у дітей байдуже ставлення до її змісту, роздратованість у поведінці. Дитина намагається відповісти батькам таким же тоном і це надає мові відтінок грубості. Слід дотримуватися відповідного темпу мовлення.

Не розмовляйте з дітьми швидким темпом, оскільки стежити за такою мовою дітям важко, вони відволікаються, стомлюються слухати, так виховується неухважність до слова. Крім того, коли дитина наслідує швидкий темп мови батьків, у неї може виникнути заїкання.

Справжнім скарбом рідної української мови є твори усної народної творчості – приказки, загадки, скоромовки, вірші, казки. Дорослим необхідно вживати влучні вирази, народні перлини в живій розмовній мові, вивчати з дітьми народні твори.

Отже, дорослі повинні прагнути до того, щоб забезпечити правильний мовленнєвий розвиток дитини, починаючи вже з перших місяців її життя. Правильне мовлення допомагає малюку встановлювати контакти з іншими дітьми, вільно передавати свої думки і побажання, сприяє успішному навчанні у школі.

Література

1. Блінова Г.Й.Подолання мовленнєвих вад дітей /Г.Й.Блінова. - К.: Благовіст,2006. - 288с.
2. Дьоміна І.Й. Розвиток мовлення дитини / І.Й. Дьоміна. - К.: Світич,2009. - 160с.

3. Макарова С. Щоб ротик був слухняним / С.Макарова. - Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. - 160 с.
4. Уварова Т.А. Мовленнєве спілкування. I. II ч. / Т.А. Уварова, В.С.Волкова, В.А.Федієнко. - Харків: школа. - 64 с.
5. Селивестрова В.И. Игры в логопедической работе с детьми / В.И. Селивестрова. - К: Радянська школа, 1985. - 184 с.
6. Узорова О. Пальчикова гімнастика / О.Узорова, О.Нефьодова. - К: Школа, 2003. - 128 с.